

Sygn. akt I UK 41/17

POSTANOWIENIE

Dnia 29 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania T.W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Ł.
o zasiłek chorobowy, zwrot nienależnego świadczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 29 listopada 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Ł.
z dnia 12 lipca 2016 r., sygn. akt VIII Ua (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł. wyrokiem z dnia 12 lipca 2016 r., po rozpoznaniu apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Ł., zmienił wyrok Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 23 marca 2016 r. w jego punkcie I i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. z dnia 20 maja 2015 r. w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej T.W. prawo do zasiłku chorobowego za okresy od dnia 6 grudnia 2012 r. do dnia 2 stycznia 2013 r. oraz w dniach od 16 do 29 października 2014 r. (pkt 1), stwierdził brak nadpłaty zasiłku chorobowego za te okresy (pkt 2), nie zobowiązał ubezpieczonej do zwrotu zasiłków chorobowych wraz z odsetkami za okresy wskazane w punkcie 1 wyroku, oddalił odwołanie w pozostałej części (pkt 4) oraz oddalił apelację organu rentowego w pozostałej części (pkt II).

Sąd Okręgowy podniósł, że ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, dokonana przez Sąd pierwszej instancji, nie jest prawidłowa. Nie sposób bowiem przyjąć, aby ubezpieczona w sposób wiarygodny wykazała, że w całym spornym okresie niezdolności do pracy nie wykonywała osobiście działalności gospodarczej. Przeciwnie, materiał dowodowy potwierdza, że członkowie rodziny ubezpieczonej podpisywali faktury sporadycznie, natomiast ona czyniła to regularnie i w normalnej ilości niezbędnej do prowadzenia działalności. Ponadto z faktur tych wynika nie tylko potwierdzenie odbioru dokumentów, ale również odbioru towaru. Na czas tak długotrwałej niezdolności do pracy ubezpieczona nie udzieliła żadnemu członkowi rodziny pełnomocnictwa do jej reprezentowania z kontrahentami ani nie zatrudniła pracownika. Nie sposób, zatem przyjąć, że w okresach zwolnień lekarskich działalności zarobkowej nie podejmowała. W ocenie Sądu Okręgowego, wersja przedstawiona przez ubezpieczoną była przekonująca jedynie w okresie bezpośrednio następującym po śmierci syna. Tymczasem sporny okres rozpoczyna się rok po tej tragedii, obejmując nie tylko okres korzystania ze zwolnień lekarskich w związku z depresją, ale także w związku z cukrzycą. Stąd, wbrew twierdzeniom Sądu pierwszej instancji, ubezpieczona pracę zarobkową w większości spornych okresów aktywnie wykonywała. Wyłącznie od dnia 6 grudnia 2012 r. do dnia 2 stycznia 2013 r. oraz od dnia 16 października do dnia 29 października 2014 r. brak podpisanych przez nią faktur, co powoduje, że za ten okres wypłacone ubezpieczonej zasiłki były świadczeniem należnym. W pozostałym spornym okresie aktywność ubezpieczonej utrzymywała się na normalnym poziomie w zakresie prowadzenia dokumentacji niezbędnej do funkcjonowania działalności gospodarczej. Oznacza to, że wykonywała ona wówczas pracę zarobkową w trakcie orzeczonej niezdolności do pracy, skutkującą utratą prawa do zasiłku chorobowego za cały okres zwolnienia stosownie do art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1368 ze zm., dalej jako ustawa zasiłkowa).

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wniosła ubezpieczona, zaskarżając wyrok w części uwzględniającej apelację organu rentowego przez

oddalenie odwołania. Skarżąca wniosła o zmianę wyroku w zaskarżonej części przez oddalenie apelacji organu rentowego, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Skarga kasacyjna została oparta na podstawie naruszenia:

1) art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej przez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że podpisanie przez skarżącą w ciągu całego okresu pobierania świadczeń dokumentów formalnoprawnych świadczy o wykonywaniu przez nią pracy zarobkowej w rozumieniu tego przepisu i powoduje utratę prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego;

2) art. 386 § 1 k.p.c. przez uwzględnienie apelacji pomimo jej bezzasadności;

3) art. 385 k.p.c. przez jego niezastosowanie, mimo że apelacja jest w całości bezzasadna;

4) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez brak wskazania w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia przyczyn, dla których przy ustalaniu stanu faktycznego i jego oceny prawnej Sąd przyjął, że skarżąca nadzorowała prowadzoną działalność gospodarczą oraz jedynie ograniczyła czynności związane z jej prowadzeniem, a nadto przez niewskazanie katalogu czynności, które przy takim założeniu składały się na prowadzoną działalność gospodarczą.

Według skarżącej, za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania przemawia potrzeba wykładni art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej przez jednoznaczne wskazanie zakresu pojęcia „pracy zarobkowej”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że

zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie - zawierać argumenty świadczące o tym, że ze względu na sformułowane w ustawie wymagania istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., tj. potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na twierdzeniu o istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365 czy z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351). Wobec tego skarżącą obciążał obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, LEX nr 570112 oraz z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/06, LEX nr 950814). Nie można uznać, że w sprawie zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii prawnej prezentowanej przez skarżącego, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522 oraz z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5). Tymczasem art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej był już szeroko interpretowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego, o czym świadczą judykaty przytoczone, zarówno w uzasadnieniu wyroków Sądów obu instancji orzekających w sprawie, jak i w uzasadnieniu skargi kasacyjnej. W konsekwencji utrwalonego orzecznictwa, w sprawie nie występuje kolejna potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), jeżeli Sąd

Najwyższy wyraził już swój pogląd w konkretnej kwestii, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 marca 2011 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 9 marca 2011 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126 i z dnia 24 lutego 2011 r., II PK 274/11, LEX nr 1215146).

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że rzekome wątpliwości interpretacyjne przedstawiane w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i argumentacja w nim zawarta ograniczają się do twierdzenia, że „podpisywanie dokumentów księgowych stanowiło czynność techniczną, która nie może być klasyfikowana w szerokim pojęciu pracy zarobkowej”. Stanowi to w istocie polemikę z ustaleniami dowodowymi i oceną dowodów dokonaną przez Sąd drugiej instancji, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Sąd drugiej instancji ustalił bowiem, że „z załączonej do akt rentowych dokumentacji wynika, że na 153 faktury jedynie 11 faktur podpisała córka i 11 mąż skarżące. Pozostała część faktur w liczbie 131 sztuk była podpisana przez T.W.”, a więc skarżąca „podpisywała zdecydowaną większość faktur związanych z zaopatrzeniem sklepu w towar”. Z ustaleń tych wynika ponadto, że skarżąca mimo „tak długotrwałej niezdolności do pracy nie udzieliła żadnemu członkowi rodziny pełnomocnictwa do jej reprezentowania z kontrahentami. Nie zatrudniła też żadnego pracownika ani nie zleciła w ramach umowy cywilnoprawnej wykonywania obowiązków innej osobie”.

Cytowane ustalenia faktyczne zaskarżonego wyroku są wiążące w postępowaniu kasacyjnym także wobec braku w skardze jakichkolwiek adekwatnych proceduralnych zarzutów kasacyjnych, które mogłyby podważyć miarodajne dla Sądu Najwyższego ustalenia faktyczne stanowiące podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Za takie nie można uznać wskazanych w podstawach skargi zarzutów naruszenia art. 385 oraz art. 386 § 1 k.p.c., ponieważ przepisy te mają charakter kompetencyjny. Skorzystanie przez sąd z art. 385 k.p.c. bądź z art. 386 § 1 - 4 k.p.c. przy wydawaniu wyroku jest konsekwencją czynności podjętych na wcześniejszych etapach postępowania, nie zaś przyczyną zarzucanej wadliwości rozstrzygnięcia. A zatem nie może być postrzegane jako uchybienie przepisom prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5

października 2012 r., IV CSK 166/12, LEX nr 1228619; z dnia 4 października 2013 r., I PK 70/13, LEX nr 1555030). Podobnie powołane w skardze naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w zasadzie nie może mieć wpływu na wynik sprawy, a taki skutek uchybienia przepisom postępowania jest konieczny dla przyjęcia zasadności podstawy skargi kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2012 r., I UK 17/12, LEX nr 1229807). Z przedstawionych wyżej względów, Sąd Najwyższy był związany ustaleniami faktycznymi oraz oceną zebranego w sprawie materiału dowodowego dokonaną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Wynika z nich jednoznacznie, że w ustalonych okresach niezdolności do pracy skarżąca wykonywała pracę zarobkową, co powoduje utratę prawa do zasiłku chorobowego za cały okres zwolnienia.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

as